

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВНІІЕ ЗУНУ
Борис ПОГРІШУК

«31» _____ 2023р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проректора з науково-
педагогічної роботи ЗУНУ
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«31» _____ 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ»

ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-професійна програма – «Фінанси»

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	4	7	28	12	2	4	104	150	7
Заочна	4	7, 8	8	4	-	-	138	150	8

31.08.2023
[Підпис]

Вінниця – ВНІІЕ ЗУНУ – 2023

Робочу програму склав канд. екон. наук, старший викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування ВНІІЕ ЗУНУ Сергій ПІДГАСЦЬ.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування ВНІІЕ ЗУНУ (протокол №1 від 28.08.2023р.).

Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та
страхування
д-р екон. наук, професор

Галина ПОГРІЩУК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (протокол №1 від 30.08.2023 р.).

Голова групи
забезпечення спеціальності
д-р екон. наук, професор

Ольга КИРИЛЕНКО

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ»

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ»

Дисципліна «Підприємницька діяльність фінансових посередників»	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни: вибіркова професійної підготовки Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Рік підготовки: денна – 4-й заочна – 4-й Семестр: денна – 7-й заочна – 7,8-й
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – Фінанси	Лекції: денна – 28 год. заочна – 8 год. Практичні заняття: денна – 12 год. заочна – 4 год.
Загальна кількість годин: денна – 150 год. заочна – 150 год.	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: денна – 104 год. заочна – 138 год. Тренінг, КПЗ: Денна – 4 год. Індивідуальна робота: денна – 2 год.
Тижневих годин – 11,5 з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – залік

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета дисципліни – набуття теоретичних знань та практичних навичок щодо організації підприємницької діяльності фінансових посередників в умовах ринкового способу господарювання.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Підприємницька діяльність фінансових посередників» є:

- усвідомлення необхідності та призначення фінансового ринку, структури та Функцій фінансового ринку, інфраструктури фінансового ринку, а також його суб'єктів;
- з'ясування сутності та особливостей виникнення підприємницької діяльності фінансових посередників та етапів становлення;
- вияснення завдань фінансових посередників, їх та місця на фінансовому ринку;
- знання і розуміння класифікацій та характеристики послуг, які надають фінансові посередники;
- з'ясування класифікації фінансових посередників, особливостей брокерської та дилерської діяльності фінансових посередників;
- знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно підприємницької діяльності фінансових посередників.

2.3. У результаті вивчення дисципліни «Підприємницька діяльність фінансових посередників» студенти:

- засвоять набуті теоретичні знання щодо організації підприємницької діяльності фінансових посередників в умовах ринкових реформ та вмітимуть використовувати їх у контексті управління фінансами суб'єктів господарювання різних галузей економіки;
- розумітимуть сутність фінансового посередництва, особливості обігу різних видів фінансових інструментів, специфіку функціонування і структуру фінансового ринку, форми і методи його регулювання та зможуть застосовувати набуті знання на практиці;
- вмітимуть виконувати функціональні обов'язки фінансового менеджера при здійсненні внутрішньофірмового фінансового планування і прогнозування, контролінгу та антикризового фінансового управління суб'єктів господарювання різних галузей економіки.

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ»

Змістовий модуль 1. Поняття й сутність підприємницької діяльності фінансових посередників

Тема 1. ПІДПРИЄМНИЦТВО У РИНКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Виникнення та еволюція поняття «підприємництво». Бізнес і підприємництво: спільне і відмітне. Підприємництво як вид господарської діяльності. Ознаки підприємництва як особливого виду діяльності. Основні функції підприємництва. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємництва.

Правова база розвитку підприємництва. Проблеми правового забезпечення підприємництва в Україні.

Роль і значення підприємництва в ринковій економіці. Формування підприємницького середовища. Інституційні елементи інфраструктури ринку. Передумови активізації підприємництва.

Тема 2. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ

Фінансове посередництво – суть та основні мотиви, економічна роль у ринковій економіці.

Основні організаційні форми фінансового посередництва. Фінансові посередники: права, обов'язки, професійні риси, причини появи на фінансовому ринку. Мета посередницької діяльності. Послуги, що надаються посередниками. Види фінансових посередників.

Основні функції фінансових посередників. Основні проблеми функціонування фінансових ринків за відсутності фінансових посередників. Класифікація фінансових посередників.

Банківська система. Спеціалізовані банки. Універсальні банки. Небанківські кредитно-фінансові інститути. Кредитні спілки. Лізингові компанії. Факторингові компанії.

Контрактні фінансові інститути. Інвестиційні трасти. Інвестиційні фонди та інвестиційні компанії. Пенсійні фонди. Страхові компанії. Фінансові компанії.

Тема 3. МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ

Формулювання принципів врахування часу як фактору.

Основні види потоків платежів, пов'язаних із володінням фінансовими активами та комерційної діяльністю з ними.

Способи врахування податків та інфляції в розрахунках фінансових посередників.

Побудова кривої доходності інвестицій.

Тема 4. ДІЯЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Фінансовий ринок як складова фінансової системи. Сутність і завдання фінансового ринку. Виникнення та етапи становлення фінансового ринку. Необхідність та призначення фінансового ринку. Організація фінансового ринку. Особливості функціонування фінансового ринку для ділового світу та конкретних індивідів. Суб'єкти фінансового ринку: поняття, функції та класифікація. Інструменти фінансового ринку: поняття і види. Структура фінансового ринку. Фондовий ринок (ринок цінних паперів). Фінансові інструменти ринку цінних паперів, їх характеристика.

Фінансові посередники, які займаються виключно брокерською діяльністю. Брокерська діяльність та органи її посередництва. Принципи, якими керуються у своїй діяльності брокери.

Фінансові посередники, які здійснюють дилерську діяльність. Кредитно-фінансові інвестиційні інститути, що представляють цю групу посередників. Дилери та виконувані ними функції.

Учасники, які виконують допоміжні функції на фінансовому ринку.

Характеристика фінансового ринку України. Пріоритетні напрямки розвитку вітчизняного фінансового ринку.

Тема 5. ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ КРЕДИТНИХ УСТАНОВ

Економічна роль кредитних установ. Кредитний ринок як складова фінансового ринку. Кредит: поняття, форми та види. Класифікація форм та видів кредиту. Об'єкт кредиту Банківська система. Національний банк України: завдання і функції. Банківські установи.

Інвестиційні банки. Банки, які зайняті венчурними капіталовкладеннями. Ресурси банку: власний та залучений капітал. Показники достатності активів. Показники якості капіталу. Поняття фінансової діяльності кредитних установ.

Міжбанківський кредитний ринок. Облікова та ломбардна ставки Національного банку України. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України.

Оцінка стану та перспектив розвитку кредитного ринку.

Змістовий модуль 2. Особливості організації підприємницької діяльності фінансових посередників. Міжнародне співробітництво у сфері фінансового посередництва

Тема 6. ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ІНСТИТУТІВ

Суть і призначення кредитних спілок. Фінансова діяльність кредитних спілок.

Інвестиційна компанія: суть і завдання. Особливості створення інвестиційних компаній. Статутний фонд інвестиційної компанії. Органи управління інвестиційної компанії. Вищі органи управління інвестиційної компанії. Взаємний фонд інвестиційної компанії. Інвестиційний сертифікат. Інвестиційна декларація. Доходи і прибутки інвестиційних компаній.

Інвестиційні фонди: призначення та особливості створення. Види інвестиційних фондів. Засновники та органи управління інвестиційного фонду. Вищі органи управління інвестиційного фонду. Учасники інвестиційного фонду. Доходи та прибутки інвестиційних фондів. Обмеження діяльності інвестиційних фондів. Ліквідація інвестиційних фондів.

Довірчі товариства: суть та завдання. Засновники довірчого товариства. Учасники довірчого товариства. Довірителі то довірені особи. Особливості створення довірчих товариств. Компанії, які зайняті венчурним капіталовкладенням. Фірми, які надають фінансові інформаційні послуги.

Тема 7. ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ КОНТРАКТНО-ОЩАДНИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Суть, завдання та особливості створення страхових компаній. Фінансовий механізм страхових компаній та його сутність. Структура фінансового механізму страхових організацій. Складові елементи фінансового механізму та їх характеристика.

Особливості фінансової діяльності страхової компанії. Завдання та основні напрями фінансової діяльності страховиків. Принципи та засади організації фінансової діяльності страхових компаній. Статутний капітал страхової компанії. Гарантійний фонд: поняття та структура. Страхові резерви: поняття та склад. Доходи страхових компаній від підприємницької діяльності. Платоспроможність страхової компанії. Інвестиційні доходи страхової компанії. Формування прибутку страхової компанії.

Пенсійні фонди: суть та завдання в умовах ринку. Фінансова діяльність пенсійних фондів.

Установи накопичувального пенсійного забезпечення: суть та особливості функціонування в умовах ринкової економіки. Функції та завдання установ накопичувального пенсійного забезпечення.

Порівняльна характеристика розвитку пенсійних фондів та установ накопичувального пенсійного забезпечення в Україні та розвинутих країнах світу.

Тема 8. КОНЦЕПЦІЯ АУТСОРСИНГУ І ВУЗЬКОПРОФІЛЬНІ ФІНАНСОВІ ПОСЕРЕДНИКИ

Концептуальні засади діяльності лізингових компаній. Можливості фінансового посередництва у сфері франчайзингу. Економічний зміст факторингових і форфейтингових операцій.

Ознайомлення зі змістом понять «толінг», «сек'юритизація», «аутстафінг».

Тема 9. ПОСЛУГИ ФІНАНСОВИХ КОНСУЛЬТАНТІВ ТА ЕКСПЕРТІВ

Визначення основного завдання фінансового консультування. Характеристика сутності та значення фінансової оцінки і діагностики підприємства.

Роль фінансового менеджера як посередника між підприємством та ринками капіталу. Ознайомлення зі змістом понять «реструктуризація», «злиття», «поглинання», «рейдер», «грінмейл» тощо.

Тема 10. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ ПОСЕРЕДНИКИ

Глобальний вплив промислово розвинутих країн на міжнародний фінансовий ринок.

Міжнародний фінансовий ринок як сукупність інститутів.

Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною. Фінанси міжнародних установ. Діяльність міжнародних фінансових установ на фінансовому ринку України.

Міжнародні розрахунки та валютне регулювання.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ
«ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ»
(денна форма навчання)

Теми курсу	Години					Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	СРС	ІРС	Тренінг, КПЗ	
Змістовий модуль 1. Поняття й сутність підприємницької діяльності фінансових посередників						
Тема 1. Підприємництво у ринковому середовищі	2	1	10	1	2	поточне опитування, тестування, задачі
Тема 2. Концептуальні основи діяльності фінансових посередників	3	1	10			
Тема 3. Методичний інструментарій діяльності фінансових посередників	3	2	11			
Тема 4. Діяльність фінансових посередників на фінансовому ринку	3	1	11			
Тема 5. Підприємницька діяльність кредитних установ	2	1	10			
Змістовий модуль 2. Особливості організації підприємницької діяльності фінансових посередників. Міжнародне співробітництво у сфері фінансового посередництва						
Тема 6. Підприємницька діяльність небанківських фінансово-кредитних інститутів	3	1	10	1	2	поточне опитування, тестування, задачі
Тема 7. Підприємницька діяльність контрактно-ощадних фінансових установ	3	1	10			
Тема 8. Концепція аутсорсингу і вузькопрофільні фінансові посередники	3	2	11			
Тема 9. Послуги фінансових консультантів та експертів	3	1	10			
Тема 10. Міжнародні фінансові посередники	3	1	11			
Разом	28	12	104	2	4	

(заочна форма навчання)

Теми курсу	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Поняття й сутність підприємницької діяльності фінансових посередників			
Тема 1. Підприємництво у ринковому середовищі	4	2	13
Тема 2. Концептуальні основи діяльності фінансових посередників			14
Тема 3. Методичний інструментарій діяльності фінансових посередників			14
Тема 4. Діяльність фінансових посередників на фінансовому ринку			14
Тема 5. Підприємницька діяльність кредитних установ			14
Змістовий модуль 2. Особливості організації підприємницької діяльності фінансових посередників. Міжнародне співробітництво у сфері фінансового посередництва			
Тема 6. Підприємницька діяльність небанківських фінансово-кредитних інститутів	4	2	13
Тема 7. Підприємницька діяльність контрактно-ощадних фінансових установ			14
Тема 8. Концепція аутсорсингу і вузькопрофільні фінансові посередники			14
Тема 9. Послуги фінансових консультантів та експертів			14
Тема 10. Міжнародні фінансові посередники			14
Разом	8	4	138

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

денна форма навчання

Практичне заняття 1.

Тема: Підприємництво у ринковому середовищі

Мета: Розгляд підприємництва як виду господарської діяльності, ознак підприємництва як особливого виду діяльності, основних функцій підприємництва, суб'єктів та об'єктів підприємницької діяльності, зовнішнього та внутрішнього середовища підприємництва, правової бази розвитку підприємництва, проблем правового забезпечення підприємництва в Україні.

Питання для обговорення:

1. Підприємництво: поняття, ознаки і функції.
2. Поняття підприємницької діяльності.
3. Об'єкти та суб'єкти підприємницької діяльності.
4. Форми підприємницької діяльності.
5. Моделі підприємницької діяльності.
6. Розвиток підприємництва в Україні.

Тема: Концептуальні основи діяльності фінансових посередників

Мета: У розвиненому суспільстві фінансові послуги мають не менше значення, ніж виробництво. Найбільш динамічно розвивається та частина сфери послуг, яка пов'язана із задоволенням потреб суспільного виробництва: фінансово-кредитне обслуговування, страхові послуги, інформаційне і бухгалтерське обслуговування. Для проведення політики, спрямованої на сприяння розвитку фінансового посередництва, необхідно обґрунтувати роль фінансових посередників у сучасній економіці.

Після вивчення теми студент зможе:

- пояснити сутність термінів «фінансові послуги», «фінансове посередництво»;
- перелічити основні задачі фінансового посередництва;
- описати основні елементи фінансового ринку;
- назвати типи фінансових посередників.

Для цього у темі 2 запропоновано вивчення сутності, функцій і класифікації фінансового посередництва в ринковій економіці.

Питання для обговорення:

1. Поняття фінансового посередництва.
2. Функції фінансового посередництва.
3. Структура фінансового ринку.

4.Класифікація фінансових посередників.

Практичне заняття 2.

Тема: Методичний інструментарій діяльності фінансових посередників

Мета: У процесі своєї діяльності фінансовий посередник може отримувати доходи від приросту курсової вартості цінних паперів, доходи від продажу акцій та облігацій, дивідендні доходи, відсоткові доходи, інші премії і доходи тощо. Таким чином, дохід фінансового посередника знаходиться у залежності від грошових потоків (cash-flows), пов'язаних із володінням фінансовими активами та комерційної діяльністю з ними. У даній темі пропонується математичний апарат і методичний інструментарій для оцінки та управління цими грошовими потоками.

Після вивчення теми студент зможе:

- сформулювати принципи врахування часу як фактору;
- перелічити основні види потоків платежів;
- пояснити способи врахування податків та інфляції в розрахунках;
- побудувати криву доходності інвестицій.

Питання для обговорення:

- 1.Час як фактор у фінансових розрахунках.
- 2.Види потоків платежів та їх основні параметри.
- 3.Методи врахування податків і інфляції.
- 4.Криві доходності інвестицій.

Практичне заняття 3.

Тема: Діяльність фінансових посередників на фінансовому ринку

Мета: У сучасних умовах велика увага приділяється біржам та біржовій торгівлі. Біржі посідають особливе місце в інфраструктурі сучасної ринкової економіки. Підвищення ефективності біржової торгівлі динамізує національні й міжнародні товарні, фондові й валютні ринки; уніфікує, робить доступними й надійними складні виробничо-фінансові операції великої кількості підприємств і організацій. Тому дану тему присвячено діяльності фінансового та фондового ринків.

Оскільки студенти вже володіють знаннями щодо сутності поняття «біржі», видів бірж і операцій які вони охоплюють, зупинимось виключно на розгляді біржових посередників та тих аспектів діяльності біржі, які цих посередників безпосередньо стосуються. Великої уваги також приділимо основам методів фундаментального і технічного аналізу фінансових ринків,

грамотне застосування яких є запорукою ефективної діяльності біржових посередників – брокерів, дилерів, трейдерів тощо.

Після вивчення теми студент зможе:

- знати економічні, соціальні та політичні функції біржі, задачі та можливості бірж, функції біржі;
- охарактеризувати біржову інфраструктуру;
- розрізнити поняття «брокерська контора», «брокерська фірма», «брокерське бюро»;
- продемонструвати базові знання методів фундаментального і технічного аналізу фінансових ринків.

Питання для обговорення:

- 1.Фінансовий ринок: сутність та етапи становлення.
- 2.Організація фінансового ринку.
- 3.Суб'єкти фінансового ринку: поняття, функції та класифікація.
- 4.Інструменти фінансового ринку: поняття і види.
- 5.Структура фінансового ринку.
- 6.Фондовий ринок та його фінансові інструменти.
- 7.Послуги, що надаються посередниками.
- 8.Фінансові посередники, які займаються брокерською діяльністю.
- 9.Фінансові посередники, які здійснюють дилерську діяльність.
- 10.Кредитно-фінансові інвестиційні інститути.

Тема: Підприємницька діяльність кредитних установ

Мета: Виділення банків в окрему групу характерне для всіх наявних класифікацій фінансових посередників. Така однотайність базується на двох їхніх функціональних особливостях: по-перше, банки беруть участь у формуванні пропозиції грошей і мають можливість безпосередньо впливати на ринкову кон'юнктуру й економічне зростання, більше того, діяльність банків з пропозиції грошей багато в чому визначає становище всіх інших посередників на грошовому ринку. По-друге, банки мають можливість надавати економічним суб'єктам широкий асортимент різних послуг, тоді як інші посередники спеціалізуються на окремих фінансових операціях.

Тому дослідженню діяльності комерційного банку як фінансового посередника доцільно присвятити окрему увагу, особливо посередницьким операціям комерційного банку (в основному, найбільш сучасним з них) та економіко-математичним моделям, які описують сутність банку як фінансового посередника.

Після вивчення теми студент зможе:

- пояснити роль банків як фінансових посередників;

- перелічити основні види комерційних банків за функціональною ознакою;
- назвати основні операції сучасного банку;
- здійснювати моделювання банківської діяльності у сфері фінансового посередництва.

Питання для обговорення:

- 1.Кредитний ринок як складова фінансового ринку.
- 2.Кредит: поняття, форми та види.
- 3.Банківська система. Центральний банк країни. Комерційні банки.
- 4.Інвестиційні банки.
- 5.Банки, які зайняті венчурними капіталовкладеннями.
- 6.Поняття фінансової діяльності кредитних установ.
- 7.Показники ефективності фінансової діяльності банків.
- 8.Банківська система України.

Практичне зайняття 4.

Тема: Підприємницька діяльність небанківських фінансово-кредитних інститутів

Мета: Небанківські фінансово-кредитні установи теж є фінансовими посередниками грошового ринку, які здійснюють акумуляцію заощаджень і розміщення їх у дохідні активи: у цінні папери та кредити (переважно довгострокові). У своїй діяльності вони мають багато спільного з банками, тому деякі теоретичні положення і практичні моделі, засвоєні під час попередньої лекції, будуть актуальними і при розгляді даної теми.

У розвинутих країнах інвестиційні фонди є могутніми фінансовими структурами. Розвиток їх безпосередньо пов'язаний з розвитком середнього класу в країні, зі зростанням його заощаджень та інвестиційних уподобань. Якраз через вказані фонди цей клас може зручно і вигідно реалізувати свої інвестиційні можливості. В Україні подібні фонди не відіграють відчутної ролі на грошовому ринку. Для їх розвитку ще немає достатніх передумов, тому при вивченні даної теми ми будемо спиратись переважно на зарубіжний досвід, з огляду на можливість його застосування в Україні.

Після вивчення теми студент зможе:

- дати визначення терміну «інвестиційний ринок» і охарактеризувати його види;
- класифікувати учасників інвестиційного ринку за функціональними особливостями;
- пояснити основи діяльності інститутів спільного інвестування;
- базуючись на зарубіжному досвіді, визначити перспективи розвитку
- інституту інвестиційного посередництва в Україні.

Питання для обговорення:

1. Інвестиційна компанія: суть і завдання та особливості створення.
2. Засновницькі документи.
3. Органи управління інвестиційної компанії
4. Взаємний фонд інвестиційної компанії.
5. Інвестиційний сертифікат: поняття і призначення.
6. Інвестиційна декларація.
7. Інвестиційні фонди: особливості створення та види.
8. Засновники та органи управління інвестиційного фонду.
9. Обмеження діяльності інвестиційних фондів.
10. Ліквідація інвестиційних фондів.
11. Довірчі товариства: суть, завдання та особливості створення.
12. Засновники та учасники довірчого товариства.
13. Компанії, які зайняті венчурними капіталовкладеннями.
14. Фірми, які надають фінансові інформаційні послуги.

Тема: Підприємницька діяльність контрактно-ощадних фінансових установ

Мета: Договірні ощадні інститути (пенсійні фонди та страхові компанії) відіграють вирішальну роль в акумуляції інвестиційних заощаджень довгострокового характеру. На відміну від банківських установ та інвестиційних посередників ці фінансові інституції безпосередньо не спеціалізуються на ефективному розміщенні фінансових ресурсів, їх основною функцією є забезпечення своєчасних пенсійних та страхових виплат клієнтам.

Розсудлива людина намагається передусім забезпечити свою старість та, в разі смерті, свою родину коштами (спадщиною). Тому виникає попит на послуги пенсійних фондів і на страхові поліси зі страхування життя. З погляду економічної сутності послуги зі страхування життя та послуги з недержавного пенсійного страхування мають чимало спільного. Саме вони і є предметом даної теми.

Питання для обговорення:

1. Страхові компанії: призначення та особливості створення.
2. Фінансова діяльність страхової компанії.
3. Статутний капітал страхової компанії.
4. Страхові резерви: поняття та склад.
5. Доходи страхових компаній від підприємницької діяльності.
6. Методика оцінки платоспроможності страхової компанії.
7. Доходи страхової компанії від інвестиційної діяльності
8. Пенсійні фонди: суть та завдання в умовах ринку.

9. Установи накопичувального пенсійного забезпечення: суть та особливості функціонування в умовах ринкової економіки
10. Порівняльна характеристика розвитку пенсійних фондів та установ накопичувального пенсійного забезпечення в Україні та розвинутих країнах світу.

Практичне заняття 5.

Тема: Концепція аутсорсингу і вузькопрофільні фінансові посередники

Мета: Різкі зміни в інформаційних, управлінських та інших технологіях, що відбулися в останні десятиліття, сприяли тому, що умови прийняття управлінських рішень помітно ускладнились, а головним завданням менеджерів стало забезпечення конкурентоспроможності організації. Ключовим фактором успіху в багатьох галузях економіки став аутсорсинг, тобто передача внутрішніх функцій підприємства та пов'язаних з ними активів до організації постачальника послуг, що пропонує надавати певну послугу на протязі визначеного часу за обумовленою ціною.

Згідно теорії, що лежить в основі віртуальної організації, будь-яка функція, що не є основною, може бути передана зовнішньому спеціалісту в даній сфері. Це, у тому числі, стосується й фінансово-інвестиційної діяльності підприємства, зокрема, операцій із залучення альтернативних джерел фінансування, які і розглядаються у даній темі.

Після вивчення теми студент зможе:

- визначити засади діяльності лізингових компаній;
- охарактеризувати можливості фінансового посередництва у сфері франчайзингу;
- пояснити зміст факторингових і форфейтингових операцій;
- ознайомитись з змістом понять «толінг», «секьюритизація», «аутстафінг».

Питання для обговорення:

1. Компанії з управління лізинговими операціями.
2. Компанії з управління операціями факторингу.
3. Організації з управління операціями франчайзингу.
4. Управління іншими сучасними формами залучення активів.

Практичне заняття 6.

Тема: Послуги фінансових консультантів та експертів

Мета: Становлення інформаційної (або як її ще називають електронної, цифрової або нової) економіки, яка на відміну від індустріальної епохи, характеризується пріоритетною роллю знань, перевагою інтелектуальної

складової у формуванні доданої вартості, стрімким скороченням життєвого циклу інновації, які забезпечують ринковий успіх компанії. За таких умов функціонування підприємств нагадує спринтерські змагання за набуттям конкурентних переваг. Сьогодні перемогу у конкурентній боротьбі важко забезпечити тільки матеріальними ресурсами компанії, основу її стратегічних переваг формують передусім нематеріальні активи, інтелектуальна складова бізнесу.

Продиктовані вимогами часу, в останні роки з'явилися нові види фінансових послуг, а, отже, й нові «гравці» фінансового ринку – фінансові посередники, що виконують передусім інформаційні функції: інвестиційне консультування, рейтингову оцінку підприємств, фінансовий моніторинг і діагностику, фінансовий менеджмент і антикризове управління тощо. Діяльність таких посередників, чиє існування є відносно новим для України, є предметом розгляду даної теми.

Після вивчення теми студент зможе:

- визначити основне завдання фінансового консультування;
- охарактеризувати сутність і значення фінансової оцінки і діагностики підприємства;
- пояснити роль фінансового менеджера як посередника між підприємством та ринками капіталу;
- ознайомитись зі змістом понять «реструктуризація», «злиття», «поглинання», «рейдер», «грінмейл» тощо.

Питання для обговорення:

- 1.Сутність фінансового консультування і послуги консалтингових фірм, рейтингових агенцій, бюро кредитних історій.
- 2.Поняття фінансової оцінки і послуги аудиторських фірм та фірм з оцінки майна.
- 3.Роль фінансового менеджера як посередника. Послуги з антикризового управління компанією.
- 5.Послуги, пов'язані з реструктуризацією підприємства.

Тема: Міжнародні фінансові посередники

Мета: Ринок – це не тільки економічне регулювання в межах одного взятого держави. Весь світ має тісне співробітництво в політичній, соціальній, економічній та інших сферах життєдіяльності. Валютно-кредитні відносини між країнами є найскладнішою стороною світового ринку. Вони охоплюють проблеми розвитку всього світового співтовариства і кожної окремої країни. З розвитком ринкових відносин збільшуються і грошові потоки між країнами.

Оснoву цих відносин складають міжнародні фінансові організації. Вони формуються за домовленістю між країнами.

Метою таких інститутів є контроль і регулювання економічних, а особливо фінансових операцій між окремими державами. Існують і головні світові міжнародні фінансові інститути. Розгляду діяльності міжнародних фінансових посередників присвячена дана тема.

Після вивчення теми студент зможе:

- визначити основне завдання функціонування міжнародних фінансових інституцій;
- охарактеризувати міжнародних валютно-кредитних установи;
- пояснити роль міжнародних розрахунків та валютного регулювання;
- ознайомитись зі змістом діяльності міжнародних фінансових установ на фінансовому ринку України.

Питання для обговорення:

- 1.Міжнародний фінансовий ринок як сукупність інститутів.
- 2.Загальна характеристика міжнародних валютно-кредитних установ.
- 3.Фінанси міжнародних установ.
- 4.Міжнародні розрахунки та валютне регулювання.
- 5.Діяльність міжнародних фінансових установ на фінансовому ринку України.

заочна форма навчання

Практичне заняття 1.

Тема: Підприємництво у ринковому середовищі

Мета: Розгляд підприємництва як виду господарської діяльності, ознак підприємництва як особливого виду діяльності, основних функцій підприємництва, суб'єктів та об'єктів підприємницької діяльності, зовнішнього та внутрішнього середовища підприємництва, правової бази розвитку підприємництва, проблем правового забезпечення підприємництва в Україні.

Питання для обговорення:

- 1.Підприємництво: поняття, ознаки і функції.
- 2.Поняття підприємницької діяльності.
- 3.Об'єкти та суб'єкти підприємницької діяльності.
- 4.Форми підприємницької діяльності.
- 5.Моделі підприємницької діяльності.
- 6.Розвиток підприємництва в Україні.

Тема: Концептуальні основи діяльності фінансових посередників

Мета: У розвиненому суспільстві фінансові послуги мають не менше значення, ніж виробництво. Найбільш динамічно розвивається та частина сфери послуг, яка пов'язана із задоволенням потреб суспільного виробництва: фінансово-кредитне обслуговування, страхові послуги, інформаційне і бухгалтерське обслуговування. Для проведення політики, спрямованої на сприяння розвитку фінансового посередництва, необхідно обґрунтувати роль фінансових посередників у сучасній економіці.

Після вивчення теми студент зможе:

- пояснити сутність термінів «фінансові послуги», «фінансове посередництво»;
- перелічити основні задачі фінансового посередництва;
- описати основні елементи фінансового ринку;
- назвати типи фінансових посередників.

Для цього у темі 2 запропоновано вивчення сутності, функцій і класифікації фінансового посередництва в ринковій економіці.

Питання для обговорення:

- 1.Поняття фінансового посередництва.
- 2.Функції фінансового посередництва.
- 3.Структура фінансового ринку.
- 4.Класифікація фінансових посередників.

Тема: Методичний інструментарій діяльності фінансових посередників

Мета: У процесі своєї діяльності фінансовий посередник може отримувати доходи від приросту курсової вартості цінних паперів, доходи від продажу акцій та облігацій, дивідендні доходи, відсоткові доходи, інші премії і доходи тощо. Таким чином, дохід фінансового посередника знаходиться у залежності від грошових потоків (cash-flows), пов'язаних із володінням фінансовими активами та комерційної діяльністю з ними. У даній темі пропонується математичний апарат і методичний інструментарій для оцінки та управління цими грошовими потоками.

Після вивчення теми студент зможе:

- сформулювати принципи врахування часу як фактору;
- перелічити основні види потоків платежів;
- пояснити способи врахування податків та інфляції в розрахунках;
- побудувати криву доходності інвестицій.

Питання для обговорення:

- 1.Час як фактор у фінансових розрахунках.

2. Види потоків платежів та їх основні параметри.
3. Методи урахування податків і інфляції.
4. Криві доходності інвестицій.

Тема: Діяльність фінансових посередників на фінансовому ринку

Мета: У сучасних умовах велика увага приділяється біржам та біржовій торгівлі. Біржі посідають особливе місце в інфраструктурі сучасної ринкової економіки. Підвищення ефективності біржової торгівлі динамізує національні й міжнародні товарні, фондові й валютні ринки; уніфікує, робить доступними й надійними складні виробничо-фінансові операції великої кількості підприємств і організацій. Тому дану тему присвячено діяльності фінансового та фондового ринків.

Оскільки студенти вже володіють знаннями щодо сутності поняття «біржі», видів бірж і операцій які вони охоплюють, зупинимось виключно на розгляді біржових посередників та тих аспектів діяльності біржі, які цих посередників безпосередньо стосуються. Великої уваги також приділимо основам методів фундаментального і технічного аналізу фінансових ринків, грамотне застосування яких є запорукою ефективною діяльності біржових посередників – брокерів, дилерів, трейдерів тощо.

Після вивчення теми студент зможе:

- знати економічні, соціальні та політичні функції біржі, задачі та можливості бірж, функції біржі;
- охарактеризувати біржову інфраструктуру;
- розрізнити поняття «брокерська контора», «брокерська фірма», «брокерське бюро»;
- продемонструвати базові знання методів фундаментального і технічного аналізу фінансових ринків.

Питання для обговорення:

1. Фінансовий ринок: сутність та етапи становлення.
2. Організація фінансового ринку.
3. Суб'єкти фінансового ринку: поняття, функції та класифікація.
4. Інструменти фінансового ринку: поняття і види.
5. Структура фінансового ринку.
6. Фондовий ринок та його фінансові інструменти.
7. Послуги, що надаються посередниками.
8. Фінансові посередники, які займаються брокерською діяльністю.
9. Фінансові посередники, які здійснюють дилерську діяльність.
10. Кредитно-фінансові інвестиційні інститути.

Тема: Підприємницька діяльність кредитних установ

Мета: Виділення банків в окрему групу характерне для всіх наявних класифікацій фінансових посередників. Така однаковість базується на двох їхніх функціональних особливостях: по-перше, банки беруть участь у формуванні пропозиції грошей і мають можливість безпосередньо впливати на ринкову кон'юнктуру й економічне зростання, більше того, діяльність банків з пропозиції грошей багато в чому визначає становище всіх інших посередників на грошовому ринку. По-друге, банки мають можливість надавати економічним суб'єктам широкий асортимент різних послуг, тоді як інші посередники спеціалізуються на окремих фінансових операціях.

Тому дослідженню діяльності комерційного банку як фінансового посередника доцільно присвятити окрему увагу, особливо посередницьким операціям комерційного банку (в основному, найбільш сучасним з них) та економіко-математичним моделям, які описують сутність банку як фінансового посередника.

Після вивчення теми студент зможе:

- пояснити роль банків як фінансових посередників;
- перелічити основні види комерційних банків за функціональною ознакою;
- назвати основні операції сучасного банку;
- здійснювати моделювання банківської діяльності у сфері фінансового посередництва.

Питання для обговорення:

- 1.Кредитний ринок як складова фінансового ринку.
- 2.Кредит: поняття, форми та види.
- 3.Банківська система. Центральний банк країни. Комерційні банки.
- 4.Інвестиційні банки.
- 5.Банки, які зайняті венчурними капіталовкладеннями.
- 6.Поняття фінансової діяльності кредитних установ.
- 7.Показники ефективності фінансової діяльності банків.
- 8.Банківська система України.

Практичне заняття 2.

Тема: Підприємницька діяльність небанківських фінансово-кредитних інститутів

Мета: Небанківські фінансово-кредитні установи теж є фінансовими посередниками грошового ринку, які здійснюють акумуляцію заощаджень і розміщення їх у дохідні активи: у цінні папери та кредити (переважно довгострокові). У своїй діяльності вони мають багато спільного з банками, тому

деякі теоретичні положення і практичні моделі, засвоєні під час попередньої лекції, будуть актуальними і при розгляді даної теми.

У розвинутих країнах інвестиційні фонди є могутніми фінансовими структурами. Розвиток їх безпосередньо пов'язаний з розвитком середнього класу в країні, зі зростанням його заощаджень та інвестиційних уподобань. Якраз через вказані фонди цей клас може зручно і вигідно реалізувати свої інвестиційні можливості. В Україні подібні фонди не відіграють відчутної ролі на грошовому ринку. Для їх розвитку ще немає достатніх передумов, тому при вивченні даної теми ми будемо спиратись переважно на зарубіжний досвід, з огляду на можливість його застосування в Україні.

Після вивчення теми студент зможе:

- дати визначення терміну «інвестиційний ринок» і охарактеризувати його види;
- класифікувати учасників інвестиційного ринку за функціональними особливостями;
- пояснити основи діяльності інститутів спільного інвестування;
- базуючись на зарубіжному досвіді, визначити перспективи розвитку інституту інвестиційного посередництва в Україні.

Питання для обговорення:

- 1.Інвестиційна компанія: суть і завдання та особливості створення.
- 2.Засновницькі документи.
- 3.Органи управління інвестиційної компанії
- 4.Взаємний фонд інвестиційної компанії.
- 5.Інвестиційний сертифікат: поняття і призначення.
- 6.Інвестиційна декларація.
- 7.Інвестиційні фонди: особливості створення та види.
- 8.Засновники та органи управління інвестиційного фонду.
- 9.Обмеження діяльності інвестиційних фондів.
- 10.Ліквідація інвестиційних фондів.
- 11.Довірчі товариства: суть, завдання та особливості створення.
- 12.Засновники та учасники довірчого товариства.
- 13.Компанії, які зайняті венчурними капіталовкладеннями.
- 14.Фірми, які надають фінансові інформаційні послуги.

Тема: Підприємницька діяльність контрактно-ощадних фінансових установ

Мета: Договірні ощадні інститути (пенсійні фонди та страхові компанії) відіграють вирішальну роль в акумуляції інвестиційних заощаджень довгострокового характеру. На відміну від банківських установ та

інвестиційних посередників ці фінансові інституції безпосередньо не спеціалізуються на ефективному розміщенні фінансових ресурсів, їх основною функцією є забезпечення своєчасних пенсійних та страхових виплат клієнтам.

Розсудлива людина намагається передусім забезпечити свою старість та, в разі смерті, свою родину коштами (спадщиною). Тому виникає попит на послуги пенсійних фондів і на страхові поліси зі страхування життя. З погляду економічної сутності послуги зі страхування життя та послуги з недержавного пенсійного страхування мають чимало спільного. Саме вони і є предметом даної теми.

Питання для обговорення:

- 1.Страхові компанії: призначення та особливості створення.
- 2.Фінансова діяльність страхової компанії.
- 3.Статутний капітал страхової компанії.
- 4.Страхові резерви: поняття та склад.
- 5.Доходи страхових компаній від підприємницької діяльності.
- 6.Методика оцінки платоспроможності страхової компанії.
- 7.Доходи страхової компанії від інвестиційної діяльності
- 8.Пенсійні фонди: суть та завдання в умовах ринку.
- 9.Установи накопичувального пенсійного забезпечення: суть та особливості функціонування в умовах ринкової економіки
- 10.Порівняльна характеристика розвитку пенсійних фондів та установ накопичувального пенсійного забезпечення в Україні та розвинутих країнах світу.

Тема: Концепція аутсорсингу і вузькопрофільні фінансові посередники

Мета: Різкі зміни в інформаційних, управлінських та інших технологіях, що відбулися в останні десятиліття, сприяли тому, що умови прийняття управлінських рішень помітно ускладнились, а головним завданням менеджерів стало забезпечення конкурентоспроможності організації. Ключовим фактором успіху в багатьох галузях економіки став аутсорсинг, тобто передача внутрішніх функцій підприємства та пов'язаних з ними активів до організації постачальника послуг, що пропонує надавати певну послугу на протязі визначеного часу за обумовленою ціною.

Згідно теорії, що лежить в основі віртуальної організації, будь-яка функція, що не є основною, може бути передана зовнішньому спеціалісту в даній сфері. Це, у тому числі, стосується й фінансово-інвестиційної діяльності підприємства, зокрема, операцій із залучення альтернативних джерел фінансування, які і розглядаються у даній темі.

Після вивчення теми студент зможе:

- визначити засади діяльності лізингових компаній;
- охарактеризувати можливості фінансового посередництва у сфері франчайзингу;
- пояснити зміст факторингових і форфейтингових операцій;
- ознайомитись з змістом понять «толінг», «секьюритизація», «аутстафінг».

Питання для обговорення:

- 1.Компанії з управління лізинговими операціями.
- 2.Компанії з управління операціями факторингу.
- 3.Організації з управління операціями франчайзингу.
- 4.Управління іншими сучасними формами залучення активів.

Тема: Послуги фінансових консультантів та експертів

Мета: Становлення інформаційної (або як її ще називають електронної, цифрової або нової) економіки, яка на відміну від індустріальної епохи, характеризується пріоритетною роллю знань, перевагою інтелектуальної складової у формуванні доданої вартості, стрімким скороченням життєвого циклу інновації, які забезпечують ринковий успіх компанії. За таких умов функціонування підприємств нагадує спринтерські змагання за набуттям конкурентних переваг. Сьогодні перемогу у конкурентній боротьбі важко забезпечити тільки матеріальними ресурсами компанії, основу її стратегічних переваг формують передусім нематеріальні активи, інтелектуальна складова бізнесу.

Продиктовані вимогами часу, в останні роки з'явилися нові види фінансових послуг, а, отже, й нові «гравці» фінансового ринку – фінансові посередники, що виконують передусім інформаційні функції: інвестиційне консультування, рейтингову оцінку підприємств, фінансовий моніторинг і діагностику, фінансовий менеджмент і антикризове управління тощо. Діяльність таких посередників, чиє існування є відносно новим для України, є предметом розгляду даної теми.

Після вивчення теми студент зможе:

- визначити основне завдання фінансового консультування;
- охарактеризувати сутність і значення фінансової оцінки і діагностики підприємства;
- пояснити роль фінансового менеджера як посередника між підприємством та ринками капіталу;
- ознайомитись зі змістом понять «реструктуризація», «злиття», «поглинання», «рейдер», «грінмейл» тощо.

Питання для обговорення:

1. Сутність фінансового консультування і послуги консалтингових фірм, рейтингових агенцій, бюро кредитних історій.
2. Поняття фінансової оцінки і послуги аудиторських фірм та фірм з оцінки майна.
3. Роль фінансового менеджера як посередника. Послуги з антикризового управління компанією.
4. Послуги, пов'язані з реструктуризацією підприємства.

Тема: Міжнародні фінансові посередники

Мета: Ринок – це не тільки економічне регулювання в межах одного взятого держави. Весь світ має тісне співробітництво в політичній, соціальній, економічній та інших сферах життєдіяльності. Валютно-кредитні відносини між країнами є найскладнішою стороною світового ринку. Вони охоплюють проблеми розвитку всього світового співтовариства і кожної окремої країни. З розвитком ринкових відносин збільшуються і грошові потоки між країнами. Основу цих відносин складають міжнародні фінансові організації. Вони формуються за домовленістю між країнами.

Метою таких інститутів є контроль і регулювання економічних, а особливо фінансових операцій між окремими державами. Існують і головні світові міжнародні фінансові інститути. Розгляду діяльності міжнародних фінансових посередників присвячена дана тема.

Після вивчення теми студент зможе:

- визначити основне завдання функціонування міжнародних фінансових інституцій;
- охарактеризувати міжнародних валютно-кредитних установи;
- пояснити роль міжнародних розрахунків та валютного регулювання;
- ознайомитись зі змістом діяльності міжнародних фінансових установ на фінансовому ринку України.

Питання для обговорення:

1. Міжнародний фінансовий ринок як сукупність інститутів.
2. Загальна характеристика міжнародних валютно-кредитних установ.
3. Фінанси міжнародних установ.
4. Міжнародні розрахунки та валютне регулювання.
5. Діяльність міжнародних фінансових установ на фінансовому ринку України.

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Варіанти КПЗ

Для студентів як денної, так і заочної форм навчання особливе значення мають індивідуальні завдання з дисципліни «Підприємницька діяльність фінансових посередників», які виконуються самостійно кожним студентом і охоплюють всі основні теми дисципліни. Виконання даних завдань студентами має на меті більш глибоке й повне засвоєння теоретичного матеріалу з основ підприємницької діяльності фінансових посередників, оволодіння навиками застосування набутих теоретичних знань на практиці в контексті діяльності фінансових посередників або ж оцінки ефективності їхньої діяльності і. т. д. Виконання індивідуальних завдань є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни.

7. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Тематика: Підприємницька діяльність фінансових посередників.

Завдання: розробити сценарій щодо підходів до підприємницької діяльності фінансових посередників.

Структура:

1. Ознайомитися з сутністю та особливостями фінансового посередництва.
2. Окреслити варіанти взаємодії з органами державної влади, місцевого самоврядування та приватних структур в процесі підприємницької діяльності фінансових посередників.
3. Розробити сценарій та продемонструвати процес ведення переговорів між фінансовими посередниками та споживачами фінансових послуг.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Підприємницька діяльність фінансових посередників» студенти повинні володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують шляхом самостійної роботи. Самостійна робота полягає в опрацюванні положень фінансового законодавства та навчальної і наукової фахової літератури.

№	Тематика	К-ть годин	
		денна	заочна
1	Фінансові посередники: класифікація та функціональне призначення.	5	6
2	Місце фінансових посередників у структурі фінансового ринку.	5	7
3	Функції сучасного комерційного банку.	5	7
4	Моделі управління діяльністю банку як фінансового посередника.	6	7
5	Управління діяльністю інститутів спільного інвестування.	5	7
6	Учасники біржових торгів і загальна характеристика суб'єктів біржового посередництва.	5	7
7	Основні принципи роботи і типи угод на ринку FOREX.	5	7
8	Сутність маржинальної торгівлі і розрахунок прибутку трейдера.	5	7
9	Недержавні пенсійні фонди.	5	7
10	Ризик-менеджмент у діяльності фінансових посередників.	5	7
11	Міжнародні валютно-кредитні установи та яке їх призначення.	5	6
12	Принципи формування капіталу Міжнародного валютного фонду.	5	7
13	Основні типи програм, що використовує МВФ у відносинах з Україною.	6	7
14	Характеристика інституцій, що входять до Групи Світового банку.	5	7
15	Особливості формування ресурсів Міжнародного банку реконструкції та розвитку.	5	7
16	Характеристика міжнародних регіональних валютнокредитних організацій.	5	7
17	Проекти, що кредитує Міжнародний банк реконструкції та розвитку в Україні.	6	7
18	Цілі створення Європейського банку реконструкції та розвитку та основні напрями його співробітництва з Україною.	6	7
19	Характеристика основних інструментів фінансування, що застосовує у своїй діяльності Європейський банк реконструкції та розвитку.	5	7
20	Специфіка Банку Міжнародних розрахунків та його основні функції.	5	7
	ВСЬОГО	104	138

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У освітньому процесі застосовуються: лекції; практичні та індивідуальні заняття, групова робота, виконання самостійної роботи, а також метод опитування, тестування.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Підприємницька діяльність фінансових посередників» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: стандартизовані тести; поточне

опитування; залікове модульне тестування та опитування; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; оцінювання результатів КППЗ; виступи на наукових заходах; ректорська контрольна робота; екзамен; інші види індивідуальних та групових завдань.

11. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання: Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції інституту за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Письмові роботи (теоретична частина КППЗ) допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції інституту.

12. КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Підприємницька діяльність фінансових посередників» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	40%	30%
1. Усне опитування під час заняття (6 тем по 5 балів макс 30 балів). 2. Письмова робота макс 70 балів	1. Усне опитування під час заняття (4 теми по 5 балів макс 20 балів). 2. Письмова робота макс 80 балів	1. Написання та захист КППЗ макс 80 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу макс 20 балів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ЗУНУ
90 – 100	відмінно	A (відмінно)
85 – 89	добре	B (дуже добре)
75 – 84		C (добре)
65 – 74	задовільно	D (задовільно)
60 – 64		E (достатньо)
35 – 59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1 – 34		F (незадовільно обов'язковим повторним курсом)

13. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-10
2.	Проекційний екран	1-10
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1-10
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-10
5.	Персональні комп'ютери, ноутбуки	1-10
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-10
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-10
8.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-10
9.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; PowerPoint тощо)	1-10
10.	Google Forms, Google Sheets	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- 1.Алексеєнко Л. М., Стецько М. В., Луцишин О. О. та ін. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2018. 273 с.
- 2.Деякі питання провадження діяльності незалежних фінансових посередників. Кабінет міністрів України, постанова від 8 липня 2020 р. N 619. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP200619.html
- 3.Добош Н. М., Познякова О. І., Кльоба Л. Г. Інституційні інновації в регулюванні фінансового ринку в Україні в контексті покращення захисту прав споживачів фінансових послуг. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2020. Серія: "Економічні науки", № 6. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-6-6124>.
- 4.Добош, Н., Познякова, О. Вплив реформування регулятора фінансових послуг на фінансовий сектор економіки України. Збірник наукових праць SCIENTIA. 2021. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/article/view/8187>
- 5.Дребот, Н. П., Танчак, Я. А., Миколишин, М. М. Тенденції розвитку небанківських фінансових установ на ринку фінансових послуг України. Науковий вісник НЛТУ України, 2020. 30(1), 109–114. URL: <https://doi.org/10.36930/40300119>
- 6.Козюк В., Шиманська О. «Фінансове посередництво та економіка» (Нобелівська премія 2022 р.). Вісник економіки. 2023. Вип. 2. С. 217–232. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.02.217>
- 7.Козюк, В. (2022, May 6). Резерви центробанків: чи є золото «безпечним активом» у разі геополітичних потрясінь? Вокс Україна. <https://voxukraine.org/rezervy-tsentrobankiv-chy-ye-zoloto-bezpechnym-aktyvom-u-razi-geopolitychnyhpotryasin/>
- 8.Козюк В.В. Драйвери поведінки частки золота в глобальних валютних резервах / В.В.Козюк // Журнал європейської економіки. - 2022. - Т.21(№2). - С.156-173.
- 9.Кириленко О. Видатки державного бюджету України на вищу освіту в світлі запровадження середньострокового планування [Текст] / Ольга Кириленко, Богдан Малиняк // Вісник економіки. – 2022. – № 3(105) : лип.-верес. – С. 152-168.
- 10.Ковернінська Ю. В., Онишко С. В., Паєнтко Т. В. Фінансове посередництво : навчальний посібник. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 238 с.
- 11.Колупаєв Ю. Б., Залюбовська С. С. Механізм інформаційного забезпечення в контексті вирішення проблем розвитку фондового ринку України. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 4. С. 62–65.

- 12.Мацук З. А. Інформаційне поле ринку цінних паперів. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 9. С. 5–14. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7432&i=0>
- 13.Неізвесна О.В., Слободянюк Н.О., Волошина С.В., Гудзь Ю.Ф. Дослідження інвестиційної спроможності небанківських фінансових інститутів України в часи фінансово-економічних криз. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики. 2019. С.379–392.
- 14.Онишко С., Венгуренко Т. До питання домінант концептуальної трансформації відносин у ланцюгу «фінансова система – фінансовий ринок – фінансове посередництво». Проблеми і перспективи економіки та управління / Фінансові ресурси: проблеми формування та використання. 2021. № 1(25). URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/236042/234428>
- 15.Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення оборонних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану» від 28 лютого 2022 р. № 169.
- 16.Розвиток фінансового ринку України в умовах європейської інтеграції: проблеми та перспективи: колективна монографія / за ред. В. Баранової та ін. Харків: Діса плюс, 2019. 370 с.
- 17.Савченко, Т., Серпенінова, Ю., Ярошина, А. Теоретико-методичні підходи щодо дефініції «фінансового посередництва» та формалізація його видів. Економіка та суспільство, 2021. № 29. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-3>
- 18.Смирнова О. В. Тенденції розвитку управління фінансовими інструментами ринку фінансових послуг. Бізнес Інформ. 2019. №3. С. 302–308.
- 19.Уманців Ю.М. Економічна конкуренція в умовах фінансової глобалізації. Фінанси України. 2019. № 10. С. 95-103.
- 20.Танчак Я. А. Інтернет-трейдинг на українському ринку фінансових інвестицій. Економічний простір. 2020. № 101, С. 172–182.
- 21.Школьник І.О., Кремень В.М. Періодизація розвитку фінансового сектору та фінансового нагляду в Україні. Фінанси України. 2018. № 3. С. 97–115.
- 22.Objectives and Principles of Securities Regulation – IOSCO. The International Organization of Securities Commissions (IOSCO). URL: https://www.iosco.org/about/?subsection=display_committee&cmtid=19&subsection1=principles
- 23.Pricewaterhouse Coopers (PwC). Banking & Capital Markets. URL: https://www.pwc.com/ua/en/services/capital-markets/assets/an_overview_of_ukranian_ipos_rus.pdf.pdf

- 24.Saibu Olufemi. The Impact of Merger and Acquisition on Financial Intermediation. Empirical Evidence from Nigerian Banking Industry. December 28, 2019. URL: <https://ssrn.com/abstract=3510430>.
- 25.Shkarlet S., Remnova I., Shtyrhun Kh. Investment management. Chernihiv nat. univ. of technology. Project "English for universities". Chernihiv : CNUT, 2017. 200 p.
- 26.Simplice A. Asongu & Paul N. Acha-Anyi. ICT, conflicts in financial intermediation and financial access: evidence of synergy and threshold effects. NETNOMICS: Economic Research and Electronic Networking. 2017, vol. 18, pp. 131–168 URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11066-017-9119-5>.
- 27.Taupin B., Lenglet M. Public Versus Natural Grammars: Complex Domination in the Financial n the financial intermediation industry. 2017. URL: https://www.researchgate.net/publication/310616658_'Public'_vs_'natural'_grammars_Complex_domination_in_the_financial_intermediation_industry
- 28.World Bank. 2019. Global Financial Development Report 2017/2018 : Bankers without Borders. Global financial development report. Washington, D. C.: World Bank Group. URL: <https://olc.worldbank.org/system/files/9781464811487.pdf>
- 29.Zheng C., M. Begum, M. Ashraf, B. Capital Regulation, the Cost of Financial Intermediation and Bank Profitability: Evidence from Bangladesh. J. Risk Financial Manag. 2017, 10, 9. URL: <https://doi.org/10.3390/jrfm10020009>

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

- 1.Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- 2.Офіційний сайт Державної установи «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України». URL: <http://www.smida.gov.ua>.
- 3.Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.